

Aplinkos apsaugos kriterijų nustatymas inicijuojant pirkimą

Zita Šalaviejenė

Darniųjų pirkimų skyriaus
vyresnioji patarėja

VIEŠŪJŲ
PIRKIMŲ
TARNYBA

Vilnius 2024

Šiandien aptarsime:

- ❖ Žaliųjų viešųjų pirkimų (ŽVP) teisinis reguliavimas (pasikeitimai 2024 metais).
- ❖ Kada pirkimas laikomas žaliuoju?
- ❖ Aplinkosauginiai kriterijai ir jų taikymas.

VPĮ 17 straipsnio / PĮ 29 straipsnis 2 dalies 4 punktas

Perkančioji organizacija / perkantysis subjektas turi siekti, kad:

„įsigyjant prekes, paslaugas ar darbus būtų daroma kuo mažesnė neigiama įtaka klimato kaitai, aplinkos taršai, atliekų susidarymui, gamtos išteklių naudojimui, ekosistemų ir jų paslaugų būklei ir (ar) kitam neigiamam poveikiui aplinkai;“

2010-07-21 d. LR vyriausybės nutarimas Nr. 1133

Dėl Žaliųjų pirkimų tikslų nustatymo ir įgyvendinimo

Pakeitimas nuo 2024-01-27 d.

Nustatyti, kad perkančiosios organizacijos, vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymu ar Pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ir pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymu, Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašu, patvirtintu Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus, ir (ar) Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašu, patvirtintu perkančiojo subjekto, **atlikdamos visus pirkimus <...> turi taikyti , taikyti žaliųjų pirkimų reikalavimus.**

Išskyrus pirkimus:

- vykdomus žodžiu sudarant pirkimo sutartis ir (ar)
- įgyvendinant užsienyje vykdomus tarptautinių donorų lėšomis finansuojamus vystomojo bendradarbiavimo projektus ir (ar)
- maisto pirkimus, atliekamus vykdant krašto apsaugos gynybines užduotis ir (ar) įsipareigojimus NATO, ir (ar)
- **valstybės rezervo materialinių išteklių atsargų įsigijimo, rezervavimo ar saugojimo.**

Žalieji pirkimai – visos organizacijos tikslas

- Vadovai
- Pirkimų iniciatoriai
- Pirkimų specialistai
- Asmenys atsakingi už sutarties vykdymą
- Kiekvienas, besinaudojantis sutarties rezultatu

VPĮ 40 / PJ 15¹ str. Viešojo pirkimo / pirkimo iniciatorius – perkančiosios organizacijos / perkančiojo subjekto darbuotojas, kuris nurodo poreikį viešojo pirkimo / pirkimo būdu įsigyti reikalingų prekių, paslaugų arba darbų ir (ar) parengia jų techninę specifikaciją ir (ar) jos projektą.

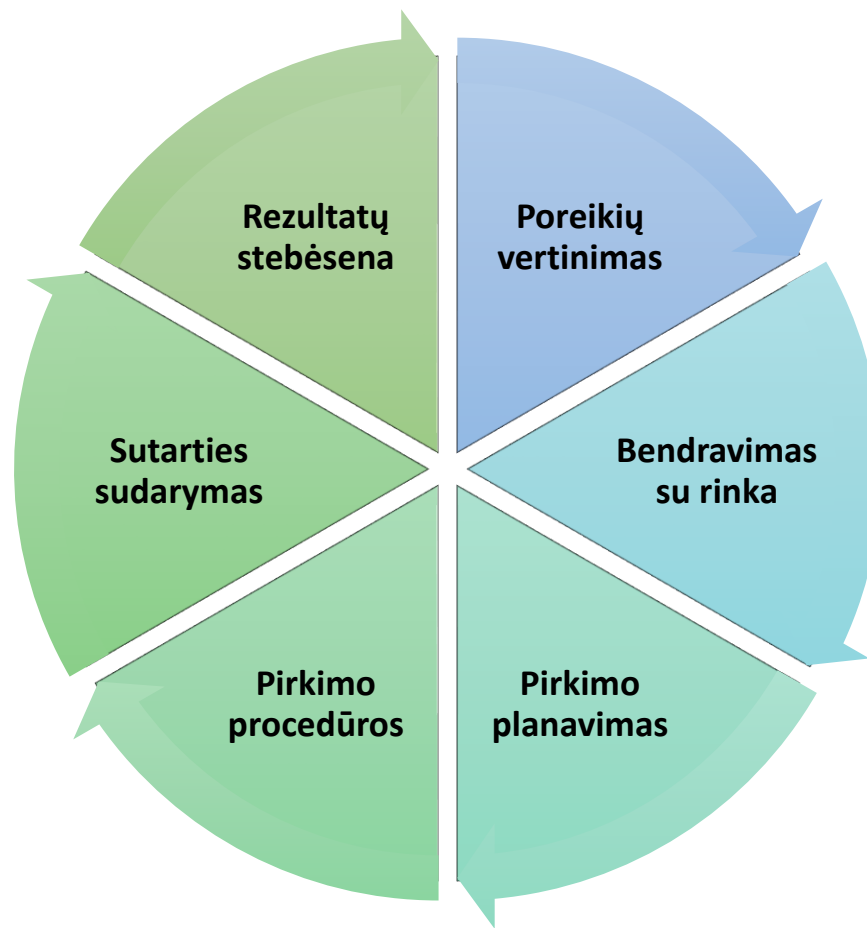
Žalieji pirkimai organizacijoje. Strateginiai tikslai

- Numatykite svarbiausias darnumo vystymo kryptis ir principus;
- Apsvarstykite, kurie produktai, paslaugos ar Jūsų organizacijos vykdoma veikla yra strategiškai svarbūs;
- Įvertinkite, kurie produktai turi didžiausią poveikį aplinkai?
- Nustatykite aplinkosauginius tikslus, pavyzdžiui:
 - mažinti CO2 pėdsaką,
 - didinti ekologinį ženklą turinčių produktų įsigijimą (Ecolabel, Blue Angel, Nordic Swan ir kt. ar įrenginius),
 - įsigyti tik tokias prekes, kurie sunaudoja mažiau elektros energijos, vandens ar kitų išteklių ir pan.

Aplinkos apsaugos kriterijų nustatymas inicijuojant pirkimą

Žalioji pirkimas
=
viešasis pirkimas

Aplinkos apsaugos kriterijų nustatymas inicijuojant pirkimą

APLINKOS APSAUGOS KRITERIJŲ TAIKymo, VYKDANT ŽALIUSIUS PIRKIMUS, TVARKOS APRAŠAS (toliau - Tvarkos aprašas), patvirtintas 2011 m. birželio 28 d. aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-508

Pakeitimai nuo 2024-02-01 d.

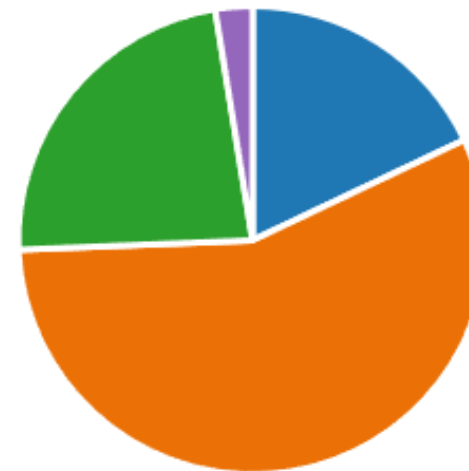
3.5. **Žaliasis pirkimas** – pirkimas, kurio vykdytojas siekia įsigyti **įsigyja** prekių, paslaugų ar darbų darančių kuo mažesnę neigiamą poveikį aplinkai viename, keliuose ar visuose tų prekių, paslaugų ar darbų gyvavimo ciklo etapuose.

Aplinkos apsaugos kriterijų nustatymas inicijuojant pirkimą

Klausimas: Kas Jūsų organizacijoje nustato aplinkos apsaugos kriterijus planuojamam įsigyti pirkimo objektui?

- Visada nustato pirkimo iniciatoriai - 14
- Dažniausiai iniciatoriai tai daro su viešųjų pirkimų specialistais - 44
- Visada nustato tik viešųjų pirkimų specialistai - 18
- Kita (kviestiniai ekspertai, konsultantai ir pan.) - 0
- Aplinkos apsaugos kriterijų nenustatome - 2

Aplinkos apsaugos kriterijų nustatymas inicijuojant pirkimą

Tvarkos aprašo 4 p.

Pirkimas laikomas žaliuoju pirkimu, kai rengiant technines specifikacijas, nustatant tiekėjų kvalifikacijos reikalavimus ar kvalifikacinės atrankos kriterijus, pasiūlymų vertinimo kriterijus, pirkimo sutarties vykdymo sąlygas ir (ar) kitus reikalavimus tiekėjams, perkama prekė, paslauga arba darbas (toliau – produktas) tenkina bent vieną iš Tvarkos aprašo 4 punkto papunkčių.

Tvarkos aprašo 4.1 p.

Perkamas produktas yra Produktų, kurių viešiesiems pirkimams ir pirkimams taikytini minimalūs aplinkos apsaugos kriterijai, sąraše, nurodytame Tvarkos aprašo 1 priede ir **atitinka visus produktui nustatytus ir aplinkos ministro įsakymu patvirtintus minimalius aplinkos apsaugos kriterijus**, nurodytus Tvarkos aprašo 2 priede.

Produktų, kurių viešiesiems pirkimams ir pirkimams taikytini minimalūs aplinkos apsaugos kriterijai, sąrašas (19 produktų grupių)

<p>Popierius ir jo gaminiai</p> 	<p>Pakuotės</p> 	<p>Biuro įranga ir buitinė technika</p> 	<p>Kompiuteriai ir planšetės</p> 	<p>Mobilieji telefonai</p>
<p>Televizoriai ir monitoriai</p> 	<p>Baldai</p> 	<p>Maisto produktai ir maitinimo paslaugos</p> 	<p>Tekstilės gaminiai</p> 	<p>Statybinės medžiagos</p>
<p>Viešųjų erdvių, želdynų ir želdinių priežiūra ir tvarkymas</p> 	<p>Pastatų projektavimo paslaugos ir statybos darbai</p> 	<p>M ir N kat. kelių transporto priemonės</p> 	<p>Vandens šildytuvai</p> 	<p>Vandens maišytuvai ir dušai</p>
<p>Kelių projektavimo paslaugos ir statybos darbai, kelio elementai</p> 	<p>Patalpų apšvietimas</p> 	<p>Elektra</p> 	<p>Kuras ir degalai*</p> 	

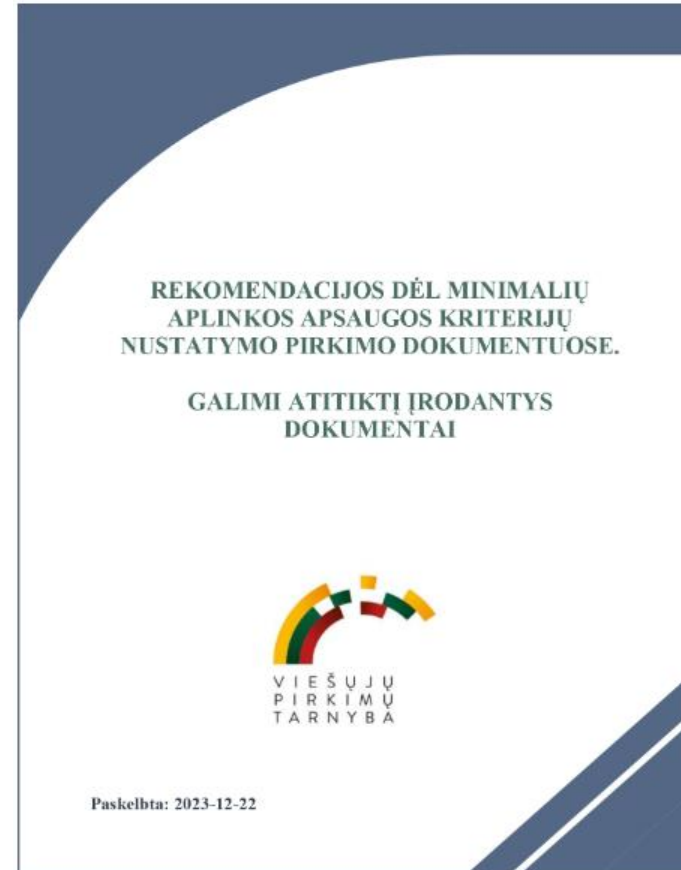
*įsigalioja nuo 2024-07-01

Rekomendacijos

Rekomendacijos dėl minimalių aplinkos apsaugos kriterijų nustatymo pirkimo dokumentuose. Galimi atitikti įrodantys dokumentai

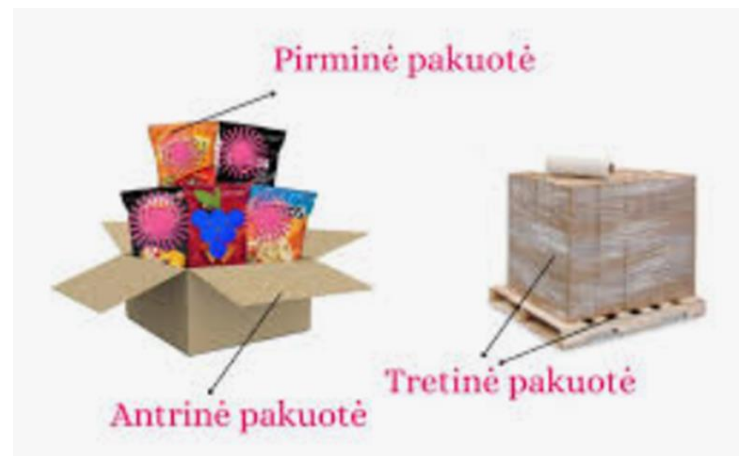
- Rekomendacijos, kurioje pirkimo dokumentų dalyje galėtų būti nustatomi reikalavimai.
- Rekomendacijos dėl galimų atitiktį reikalavimams įrodančių dokumentų.

Minimalūs aplinkos apsaugos kriterijai

Tvarkos aprašo 6 p. Reikalavimai pakuotėms

Jeigu įsigyjama **produktų sąrašė esanti prekė**, kuri turi būti tiekama ar perduodama **antrinėje pakuotėje**, ji turi atitikti pakuotėms nustatytus **minimalius** aplinkos apsaugos kriterijus.

Grupinė (antrinė) pakuotė

Tai pakuotė, kurioje pateikiama tam tikra grupė prekinį vienetų ar kuri naudojama prekių atsargoms papildyti. Grupinę pakuotę galima pašalinti nepažeidus gaminio.

Minimalūs aplinkos apsaugos kriterijai

Pakuotės

Pakuotės: turi būti laikytinos perdirbamosiomis pakuotėmis pagal Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo nuostatas ir (ar) **turi būti vienalytės (homogeniškos) pakuotės, pagamintos iš vienos rūšies medžiagos.**

Pakuotės medžiaga	Ženklinimas
Stiklas	GL (arba GL nuo 70 iki 79)
Metalas	FE (arba FE 40), ALU (arba ALU 41) Nuo 42 iki 49
Popierius ar kartonas	PAP (arba PAP nuo 20 iki 39)
Medis ar kamštinė medžiaga	FOR (arba FOR nuo 50 iki 59)
Medvilnė ar džiutas	TEX (arba TEX nuo 60 iki 69)
Polietilentereftalatas	PET arba PET 1
Aukšto tankumo polietilenas	HDPE (arba HDPE 2)
Polivinilchloridas	PVC (arba PVC 3)
Žemo tankumo polietilenas	LDPE (arba LDPE 4)
Polipropilenas	PP (arba PP 5)
Polistirenas	PS (arba PS 6)

Minimalūs aplinkos apsaugos kriterijai

Popierius ir jo gaminiai

1. Rašymo, spausdinimo ir kopijavimo popierius:

1.1. gaminys turi būti pagamintas iš 100 proc. perdirbto popieriaus (naudoto popieriaus ir (ar) gamybos atliekų) plaušų arba ne mažiau kaip 30 proc. pirminės medienos plaušų, gautų iš miškų, sertifikuotų naudojant *Forest Stewardship Council* (toliau – FSC) ar Miškų sertifikavimo sistemų pripažinimo programą (angl. *Programme for the Endorsement of Forest Certification schemes* (toliau – PEFC) arba lygiavertes miškų sertifikavimo sistemas, kita dalis – iš perdirbto popieriaus plaušų;

1.2. gaminys turi būti nebalintas arba balintas nenaudojant chloro dujų.

1¹. Plonasis (higieninis) popierius: turi būti pagamintas iš 100 proc. perdirbto popieriaus (naudoto popieriaus ir (ar) gamybos atliekų) plaušų ir turi būti nebalintas arba balintas nenaudojant chloro dujų.

Minimalūs aplinkos apsaugos kriterijai

Pastatų projektavimo paslaugos
ir jų statybos darbai

Kelių projektavimo paslaugos ir jų
statybos darbai

**Kriterijus dėl aplinkos apsaugos vadybos
sistemos reikalavimų taikymo
projektavimo paslaugoms panaikintas**

Minimalūs aplinkos apsaugos kriterijai

Tvarkos aprašo 9¹ punktas

9¹. Kai perkami **pastatų statybos darbai** ir pirkimo dokumentuose yra numatyti įpareigojimai taikyti Tvarkos aprašo 2 priedo XIII–XVI skyriuose produktams nustatytus minimalius aplinkos apsaugos kriterijus, atitiktį aplinkos apsaugos kriterijams **pagrindžiančius dokumentus tiekėjas turi pateikti tų statybos darbų sutarties vykdymo metu.**

XIII SKYRIUS
STATYBINĖS
MEDŽIAGOS

XIV SKYRIUS
PATALPŲ
APŠVIETIMAS

XV SKYRIUS
VANDENS
MAIŠYTUVAI IR DUŠAI

XVI SKYRIUS
VANDENS
ŠILDYTUVAI

Minimalūs aplinkos apsaugos kriterijai

Biuro įranga ir buitinė technika

Kompiuteriai ir planšetės

Televizoriai ir monitoriai

Patalpų apšvietimas

Vandens šildytuvai

Prekės, kurios įtrauktos į LR energetikos ministro 2015 m. birželio 18 d. įsakymu Nr. 1-154 „Dėl Prekių, išskyrus kelių transporto priemones, kurioms viešųjų pirkimų metu taikomi energijos vartojimo efektyvumo reikalavimai, sąrašo patvirtinimo“ patvirtintą Prekių, išskyrus kelių transporto priemones, kurioms viešųjų pirkimų metu taikomi energijos vartojimo efektyvumo reikalavimai, sąrašą, **turi atitikti aukščiausio energinio efektyvumo klasę (prieinamą Lietuvos rinkoje),** nustatytą Europos Komisijos reglamentuose dėl gaminių energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo reikalavimų. Jeigu minėti reikalavimai prekėms netaikomi, prekės turi atitikti Europos Komisijos reglamentuose dėl gaminių ekologinio projektavimo nustatytus efektyvaus energijos vartojimo kriterijus.

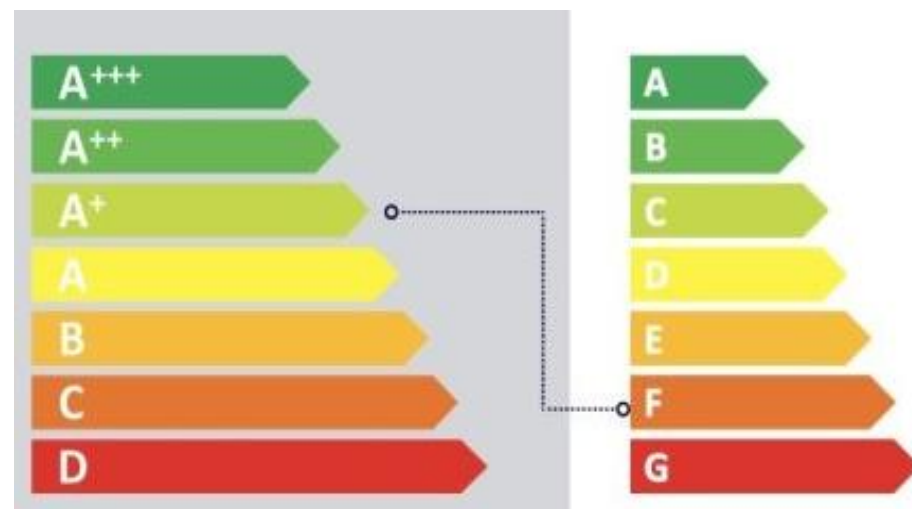
Energijos efektyvumo ženklėjimas

Nuo 2021 m. kovo mėn. vietoj anksčiau naudotų A+++ – D klasių pagal energijos vartojimo efektyvumo skalės sistemą naudojamos tik A – G klasės.

Ši nauja sistema taikoma šioms gaminių grupėms:

- šaldytuvams;
- indaplovėms;
- skalbyklėms;
- televizoriams;
- elektros lemputėms ir šviestuvams.

Naujas energijos efektyvumo ženklėjimas

Iki 2021 m. kovo 1 d.

Nuo 2021 m. kovo 1 d.

LR energetikos ministro įsakymas

PREKIŲ, IŠSKYRUS KELIŲ TRANSPORTO PRIEMONES, KURIOMS VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ IR PERKANČIŲJŲ SUBJEKTŲ ATLIEKAMŲ PIRKIMŲ METU TAIKOMI ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMO REIKALAVIMAI, SARAŠAS

1. Buitinės skalbyklės ir skalbyklės-džiovyklės;
2. Buitinės būgninės džiovyklės;
3. Šaldymo aparatai;
4. Pramoninės šaldymo spintos, jungiamos į elektros tinklą;
5. Buitinės indaplovės;
6. Buitinės elektrinės ir dujinės orkaitės;
7. Buitinės kaitvietės ir gartraukiai;
8. Elektroniniai vaizduokliai;
9. Šviesos šaltiniai;
10. Elektriniai oro kondicionieriai (≤ 12 kW);
11. Gyvenamųjų patalpų vėdinimo įrenginiai;
12. Patalpų šildytuvai, kombinuotieji šildytuvai, (≤ 70 kW);
13. Vietiniai patalpų šildytuvai (≤ 50 kW);
14. Vandens šildytuvai (≤ 70 kW, ≤ 500 litrų);
15. Kietojo kuro katilai (≤ 70 kW), bei komplektai;
16. Kompiuteriai ir serveriai;
17. Mažos, vidutinės ir didelės galios transformatoriai (≥ 1 kVA);
18. Autonominiai ir į gaminius įmontuojami beriebokšliai apytakiniai siurbliai;
19. Gryno vandens siurbliai;
20. Pramoniniai ventiliatoriai;
21. Vėdinimo įrenginiai;
22. Oro šildymo gaminiai (≤ 1 MW), vėsinimo gaminiai ir aukštatemperatūriai technologiniai aušintuvai (≤ 2 MW), ventiliatoriniai konvektoriai;
23. Buitiniai (≤ 50 kW) ir komerciniai (≤ 120 kW) vietiniai patalpų šildytuvai;
24. Kietojo kuro katilai (≤ 500 kW) ir komplektai su jais;
25. Elektros varikliai ir pavaros;
26. Išoriniai maitinimo šaltiniai;
27. Paprastieji televizorių priedėliai;
28. Elektros ir elektroninė buitinė ir biuro įranga;
29. Padangos;
30. Dulkių siurbliai, įskaitant hibridinius dulkių siurblius;
31. Vandens šildytuvai (≤ 400 kW, $\leq 2\,000$ litrų);
32. Patalpų šildytuvai ir kombinuotieji šildytuvai (≤ 400 kW);
33. Suvirinimo įranga.

Duomenų bazė EPREL

Indaplovės

Skalbyklės

Skalbyklės-
džiovyklės

Patalpų šildytuvų
temperatūros
regulatoriai

Patalpų šildytuvų
/ kombinuotųjų
šildytuvų
komplektai

Televizoriai,
monitoriai ir kiti
vaizduokliai

Šaldytuvai,
šaldikliai ir vyno
šaldytuvai

Prekėms parduoti
skirti šaldytuvai ir
šaldikliai, gėrimų
šaldytuvai ir ledų
šaldikliai

Vandens šildytuvų
komplektai

Vandens
šildytuvai

Padangos

Šviesos šaltiniai

Oro
kondicionieriai

Patalpų šildytuvų
saulės energijos
įrenginiai

Vandens šildytuvų
saulės energijos
įrenginiai

Buitinės orkaitės

Gartraukiai

Buitinės būgninės
džiovyklės

Patalpų šildytuvų
saulės energijos
įrenginiai

Vietiniai patalpų
šildytuvai

Pramoninės
šaldymo spintos

Gyvenamųjų
patalpų vėdinimo
įrenginiai

Kietojo kuro
katilai

Kietojo kuro katilų
komplektai

Patalpų šildytuvai
/ Kombinuotieji
šildytuvai

<https://eprel.ec.europa.eu/screen/home>

22

Minimalūs aplinkos apsaugos kriterijai

Tekstilės gaminiai

Minimalūs aplinkos apsaugos kriterijai taikomi tekstilės gaminiams, **kurių bent 80 proc. masės sudaro austi, neausti arba megzti tekstilės pluoštai.**

Minimalūs aplinkos apsaugos kriterijai

Maisto produktai ir **maitinimo paslaugos**

Teikiant maitinimo paslaugas ne mažiau kaip 30 proc. naudojamų maisto produktų kiekio (kilogramais, litrais, vienetais) turi sudaryti maisto produktai, atitinkantys minimalius aplinkos apsaugos kriterijus nustatytus maisto produktams.

Minimalūs aplinkos apsaugos kriterijai

NEREKOMENDUOJAMA
aklai j pirkimo dokumentus perrašyti
minimalius aplinkos apsaugos kriterijus

Tvarkos aprašo 5 punktas

Vykdamas neskelbiamas derybas ar neskelbiamą mažos vertės pirkimą, minimalūs aplinkos apsaugos kriterijai yra taikomi pasirinktinai – pirkimo vykdytojas vykdo žaliąjį pirkimą vadovaudamasis bet kuriuo (–ais) tvarkos aprašo 4 punkto papunkčiu (–ais), neatsižvelgdamas į tai, ar produktas yra įtrauktas į produktų sąrašą.

Tvarkos aprašo
4.1 p.

arba

Tvarkos aprašo
4.2 p.

arba

Tvarkos aprašo
4.3 p.

arba

Tvarkos aprašo
4.4.4 p.

Tvarkos aprašo 4.2 p.

Produktas atitinka jam nustatytus I tipo ekologinio ženklo reikalavimus pagal standartą LST EN ISO 14024 „Aplinkosauginiai ženklai ir aplinkosauginės deklaracijos. I tipo aplinkosauginis ženklinimas. Principai ir procedūros“ ir yra paženklintas I tipo ekologiniu ženklu arba kitu tiekėjo pateiktu lygiaverčiu įrodymu

Reikalavimas **nėra privalomas** ir pirkimo vykdytojas prieš nustatydamas reikalavimą dėl I tipo ekologinio ženklo turėtų atlikti rinkos tyrimą ir įsitikinti ar norimas įsigyti produktas gali būti ženklinamas I tipo ekologiniu ženklu ir ar yra tokių produktų pasiūla rinkoje

Kuo skiriasi I, II ir III tipo ekologiniai ženklai?

I tipo

- daugiakriteriniai;
- tvirtina nepriklausoma trečia šalis

EU Ecolabel, Nordic Swan, Aenor, Blue Angel, El Distintiu, The Hungarian Eco-label, Polish Eco Mark – Znak EKO ir kt.

II tipo

- vienam požymiui skirti ženklai
- nėra patvirtinamas nepriklausomos organizacijos

„Energy star“, Forest Stewardship Council (FSC), PEFC sistemos ženklai, Oko-Tex 100, 100+, 1000, ir kt.

III tipo

- aplinkosauginės deklaracijos, kuriose pateikiama kiekybinė informacija apie produkto poveikį aplinkai dažniausiai indeksų ar rodiklių forma.

Produkto poveikio aplinkai deklaracija (EPD – Environmental Product Declaration)

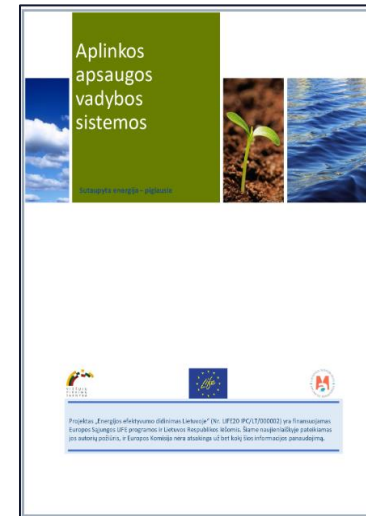
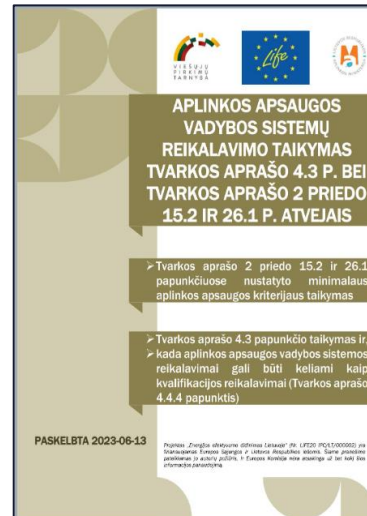
Tvarkos aprašo 4.3 p.

Tiekėjas **taiko aplinkos apsaugos vadybos sistemos reikalavimus perkamai paslaugai arba darbui**

Reikalavimas **negali būti keliamas** prekės (įrangos) gamintojui, prekės (įrangos) tiekėjui ar pačiai prekei (įrangai), nes reikalavimas taikomas tik įsigyjant paslaugas ir (arba) darbus.

Taikoma, kai perkamo produkto nėra produktų sąrašė

Tvarkos aprašo 4.4 p.

4.4.1 perkamas aplinkosauginis ir aplinkai palankus produktas, kuris patenka į [orientacinį aplinkosauginių ir aplinkai palankių prekių bei paslaugų sąrašą](#)

Papildomų aplinkos apsaugos kriterijų pirkimo dokumentuose nustatyti neprivaloma

Pavyzdžiui:

- Nuotekų valymo įrenginiams ir vandentvarkai skirti vamzdžiai ir vamzdeliai;
- Nuotekų valymo paslaugos: pvz., nuotekų rinkimas, vežimas ir valymas, kanalizacijos sistemų eksploatavimas, priežiūra ir valymas kt.

Tvarkos aprašo 4.4 p.

4.4.2 perkama **inovacija**, sukuriant naują arba iš esmės pagerintą produktą, paslaugas ar procesą, darantį kuo mažesnę neigiamą įtaką aplinkai.

Papildomų aplinkos apsaugos kriterijų pirkimo dokumentuose nustatyti neprivaloma. Taikomas kai perkamo produkto nėra produktų sąrašė.

Tvarkos aprašo 4.4 p.

4.4.3 perkama tik **nematerialaus pobūdžio (intelektinė) ar kitokia paslauga, nesusijusi su materialaus objekto sukūrimu**, kurios teikimo metu nėra numatomas reikšmingas neigiamas poveikis aplinkai, nesukuriamas taršos šaltinis ir negeneruojamos atliekos (pvz., atlikėjų, fotografų, dizaino, garso inžinierių, vaizdo inžinierių, renginių vedėjų, vertėjų, tekstų rengėjų paslaugos; mokymų, socialinių ir mokslinių tyrimų, studijų ir koncepcijų parengimo paslaugos; rinkodaros ir viešinimo strategijų, skaitmeninės reklamos, publikacijų paruošimo paslaugos; programavimo ir informacinių sistemų priežiūros paslaugos; audito, draudimo, teisinės ir konsultantų teikiamos paslaugos ir kitos paslaugos) arba **perkama prekė: programinė įranga, programinės įrangos nuoma, licencijos, elektroniniai leidiniai ar elektroninės knygos**

Papildomų aplinkos apsaugos kriterijų pirkimo dokumentuose nustatyti neprivaloma

Tvarkos aprašo 4.4 p.

4.4.4 Perkant produktą, kuris nėra iš produktų sąrašo, pirkimo vykdytojas gali savarankiškai nustatyti aplinkos apsaugos kriterijus, remiantis bent vienu aplinkosauginiu principu, numatytu Tvarkos apraše

Aplinkosauginiai reikalavimai turi būti tikslūs, suprantami ir aiškūs, susiję su pirkimo objektu ir patikrinami, o ne deklaratyvūs, dviprasmiški ar abstraktūs.

Aplinkosauginiai principai

Aplinkosauginiai principai nėra tiksliai formuluotės, kurias galima nukopijuoti į pirkimo dokumentus.

4.4.4.1. prekei pagaminti ir (ar) tiekti, paslaugai teikti ar darbams atlikti sunaudojama mažiau gamtos išteklių ir (ar) sudėtyje yra pakartotinai panaudotų ir (ar) perdirbtų medžiagų;

Pvz.
- Prekė pagaminta iš perdirbtų medžiagų

4.4.4.2. prekei pagaminti, tiekti ir (ar) naudoti, paslaugai teikti ar darbams atlikti sunaudojama mažiau elektros energijos ir (ar) naudojama energija iš atsinaujinančių energijos išteklių;

Pvz.:
- Įranga yra aukščiausios energijos vartojimo klasės;
- Paslaugų teikimo vietoje naudojama energija iš atsinaujinančių energijos išteklių

4.4.4.3. prekei pagaminti, paslaugai teikti ar darbams atlikti naudojama mažiau ar nenaudojama pavojingųjų cheminių medžiagų, neteršiama aplinka ir nekliamas pavojus sveikatai;

Pvz. paslaugų teikimo metu naudojamos medžiagos neturi turėti savo sudėtyje konkrečiai nurodytų cheminių medžiagų arba jų koncentracija turi neviršyti nustatytos ribos

4.4.4.4. prekė yra tvirta, ilgaamžė, funkcionali, ji ar jos sudedamosios dalys tinka naudoti daug kartų ir (ar) lengvai pataisomos, ir (ar) pakeičiamos;

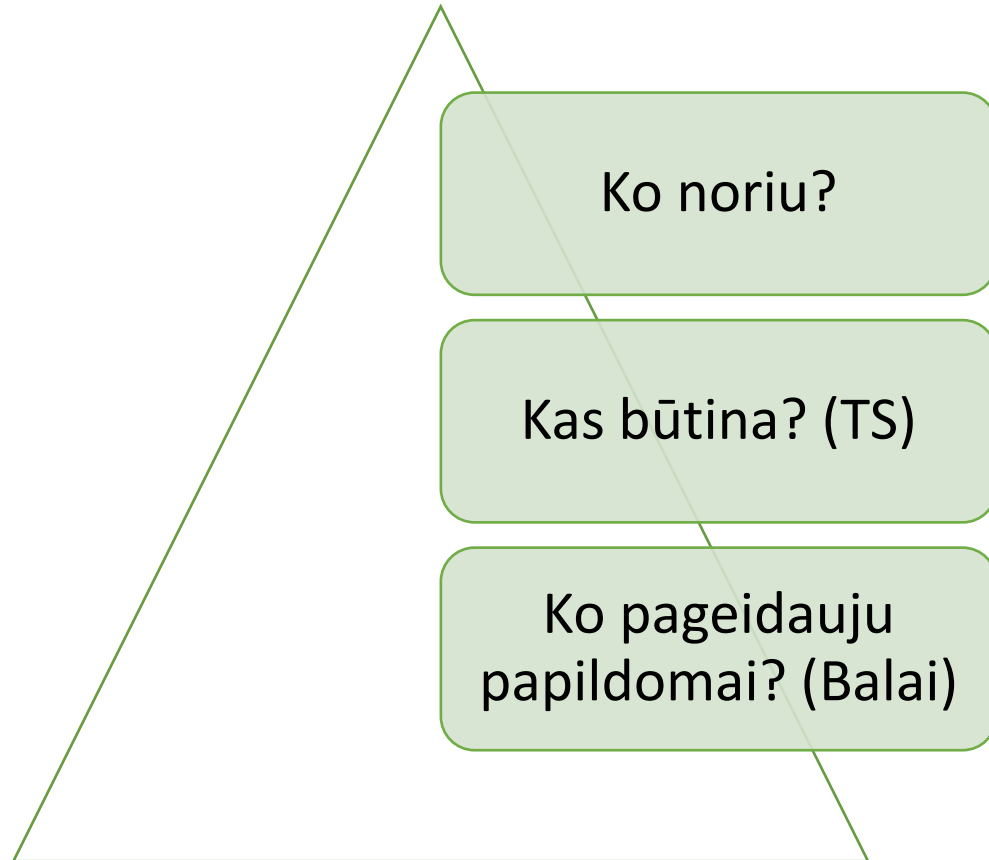
Pvz.:
- Ilgesnė nei standartinė garantija;
- Galimybė originalias ar joms lygiavertes atsargines dalis įsigyti, pavyzdžiui ne trumpiau kaip 5 metus

4.4.4.5. prekė, virtusi atliekomis, tinka paruošti pakartotinai naudoti ar perdirbti.

Pvz.:
- Panaudota prekė yra tinkama perdirbimui.
- Išmontuojant panaudotą įrangą galima atskirti dalis, turinčias aplinkai kenksmingų medžiagų, perduoti perdirbimui.
-

Savarankiškų žaliojo pirkimo kriterijų nustatymas iniciavimo etape

Savarankiškai nustatant aplinkos apsaugos kriterijus reikėtų kelti šiuos klausimus:

- 1) kiek gamtos ar energetikos išteklių sunaudojama;
- 2) ar sudėtyje yra pakartotinai panaudotų / perdirbtų medžiagų;
- 3) ar naudojama energija yra iš atsinaujinančių šaltinių;
- 4) ar naudojamos pavojingos / taršios cheminės medžiagos;
- 5) ar produkcija yra tvari, ilgaamžė, remontuojama, perdirbama ir kt.

Prekių viešojo pirkimo–pardavimo sutarties tipinės sąlygos

Prekių pirkimo–pardavimo sutarties specialiosios sąlygos

12. APLINKOSAUGINIAI IR SOCIALINIAI KRITERIJAI (taikoma, jeigu aplinkosauginiai ir (arba) socialiniai kriterijai nustatomi kaip Sutarties vykdymo sąlygos)	
12.1. Aplinkosauginių kriterijų nustatymo teisinis pagrindas	Aplinkosauginiai kriterijai Prekėms nustatomi vadovaujantis Aplinkos apsaugos kriterijų taikymo, vykdant žaliuosius pirkimus, tvarkos aprašo, patvirtinto 2011 m. birželio 28 d. įsakymu D1-508 „Dėl Aplinkos apsaugos kriterijų taikymo, vykdant žaliuosius pirkimus, tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Tvarkos aprašas) (nurodyti atitinkamą papunktį) papunkčiu.
12.2. Su Prekių pakuotėmis susiję aplinkosauginiai kriterijai	(nurodyti aplinkosauginius kriterijus pasirenkant iš žemiau nurodytų variantų arba įrašant savo, atsižvelgiant į savo poreikius ir Sutarties dalyko specifiškumą; nereikalingi variantai ištrinami) Netaikoma

Žalieji pirkimai pagal pirkimų skelbimuose pildomą informaciją

Lietuvos
Respublikos
aplinkos
ministerija

Skelbimų paieška

2022

2023

2024

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

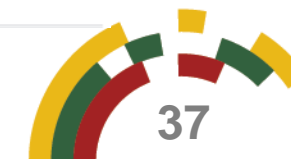
11

12

Pirkimų vykdytojo kodas	Pirkimo numeris	Ar pirkimas žaliasis?	Aplinkosauginiai reikalavimai	Pirkimo objekto rūšis	Pirkimo objekto pavadinimas
All	All	All	Tvarkos aprašo 4.4.4 papunktį (sa...)	All	All
Pirkimų vykdytojo pavadinimas	Skelbimo forma	Pirkime taikytų reikalavi...	Pirkimo dokumentai	BVPŽ gupė	Pirkimo vertė
All	All	All	All	All	All

Pirkimų vykdytojo kodas	Pirkimų vykdytojo pavadinimas	Skelbimo numeris	Skelbimo data	Pirkimo numeris darbų sąrašė	Pirkimo objekto pavadinimas	Ar pirkimas žaliasis?	Aplinkosauginiai reikalavimai pagal
188710442	Utenos rajono savivaldybės administracija	2023-661301	2023-03-30	662745	KELIŲ ŽVYRAVIMO DARBAI VIETINĖS REIKŠMĖS VIEŠUOSIUOSE IR VIDAUS KELIUOSE UTENOS R. VYŽUONŲ SENIŪNIJOJE	taip	apsaugos kriterijai) Tvarkos aprašo 4.4.4 papunktį (savarankiškai nustatomi aplinkos apsaugos kriterijai)
188710442	Utenos rajono savivaldybės administracija	2023-681843	2023-03-30	662771	Žvyravimo darbai vietinės reikšmės viešuosiuose ir vidaus keliuose Utenos r. Tauragnų seniūnijoje	taip	Tvarkos aprašo 4.4.4 papunktį (savarankiškai nustatomi aplinkos apsaugos kriterijai)
188716281	Lietuvos mokslo taryba	2023-622887	2023-03-30	662694	Atvažiuojamųjų pietų ir kavos pertraukų paslaugų pirkimas	taip	Tvarkos aprašo 4.4.4 papunktį (savarankiškai nustatomi aplinkos apsaugos kriterijai)

<https://vpt.lrv.lt/lt/statistika-ir-analize/temines-viesuju-pirkimu-analizes/zalieji-pirkimai-pagal-pirkimu-skelbimuose-pildoma-informacija/>

Savarankiškai nustatant aplinkos apsaugos kriterijus

Aplinkos ministerijos rekomendacijos

Lietuvos
Respublikos
aplinkos
ministerija

**APLINKOSAUGOS
IR KITOS REKOMENDACIJOS**

**NUSTATANT APLINKOS
APSAUGOS KRITERIJUS
SAVARANKIŠKAI**

Paskelbta:
2023-11-15

- ! Pastebima, jog pasitaiko atvejų, kai pirkimų vykdytojai, įsigydami nustatydami savarankiškus kriterijus pagal aplinkosauginius principus, nusimato tik vieną reikalavimą, kuriuo siekiama mažinti popieriaus naudojimą ir pirkimo sutartis pasirašyti kvalifikuotu elektroniniu parašu ar PVM sąskaitas faktūras pateikti elektroninėmis priemonėmis. Aplinkos ministerijos specialistų nuomone, šio savarankiško kriterijaus nepakanka, kad pirkimas būtų laikomas žaliuoju, todėl rekomenduoja ieškoti savarankiškų kriterijų, kurie atitiktų aplinkosauginius principus ir būtų susiję su konkrečiu pirkimo objektu.

Tvarkos aprašo 7 punktą

Jeigu pirkimo vykdytojas, vykdydamas pirkimą, taiko **Tvarkos aprašo 4.2, 4.3 ar 4.4.4 papunkčiais** nustatytus reikalavimus ne visam pirkimo objektui, o tik jo daliai, kurios vertė sudaro daugiau kaip 50 procentų visos pirkimo vertės, toks pirkimas yra priskiriamas prie žaliųjų pirkimų.

Taikant Tvarkos aprašo 4.1, 4.4.1, 4.4.2 ar 4.4.3 papunkčiuose nustatytus reikalavimus, Tvarkos aprašo **7 punktą netaikomas**

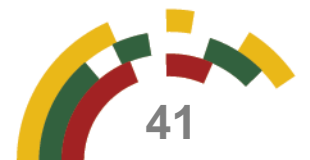
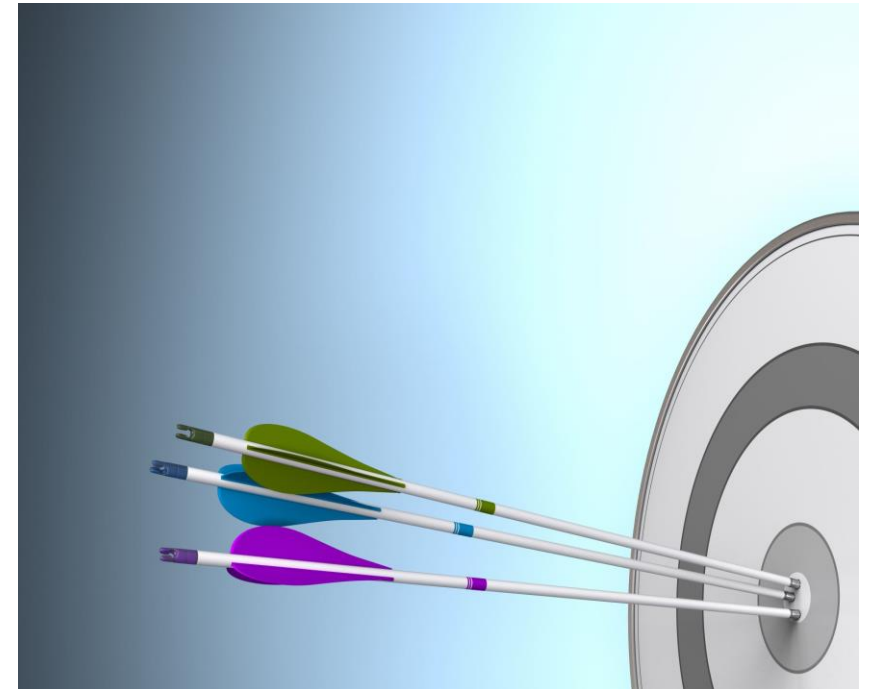
Žodinėms sutartims žalių pirkimo reikalavimai netaikomi

Sutarties priežiūra

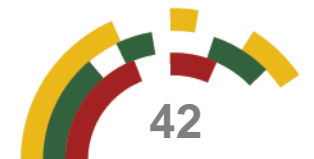
Nustačius pirkimo dokumentuose reikalavimą dėl žaliųjų kriterijų taikymo, sutartyje turi būti numatytos **tikrinimo priemonės ir tvarka**, kadangi perkančioji organizacija turi pareigą kontroliuoti, kaip tiekėjas laikosi prisiimtų įsipareigojimų.

Nėra vieno universalaus patikrinimo modelio. Tikrinimo priemonės ir tvarka turi būti nustatomos, įvertinant vykdomos sutarties specifiką ir susijusios rizikos poveikį.

Aktuali žaliųjų viešųjų pirkimų informacija

- Viešųjų pirkimų tarnybos Žaliųjų pirkimų polapis;
- Žaliųjų pirkimų naujienlaiškiai, pranešimai, geroji praktikai;
- EK žaliųjų viešųjų pirkimų kriterijai ir teisės aktų pakeitimai;
- Dažniausiai užduodami klausimai – DUK;

Ačiū!

Zita Šalaviejenė

Darnųjų pirkimų skyriaus vyresnioji patarėja

klausk@vpt.lt

www.vpt.lrv.lt

VIEŠŪJŲ
PIRKIMŲ
TARNYBA